

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nicolai Svsii E Societate Iesv Opvscvla Litteraria

Suys, Nicolas

Antverpiae, 1620

IX. De verbis odiosis, & sordidis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69342)

inter satyricos Horatium ambos scriptis suis
superstites egregiè præstitisse videmus.

CAPVT IX.

De verbis odiosis, & sordidis.

Non omnia nos quidem vetera ad Libiti-
nam condemnamus, vt perpetui silen-
tij busto sepeliantur; nec noua omnia, vt na-
scentia primùm è terrâ leuentur & educen-
tur, tanquam ingenua, vindicare conati su-
mus. Vtrumque enim, quæ requiritur in di-
cendo copia cum nitore coniuncta, suo iure,
procul iubet faceßere. Iam verò omnia, quæ
huius capitis titulo auctorata sunt, quæque
obscura, obsoleta, insolentia vulgò dicuntur,
ab Agellio sordentia, maculantia, à Luciano
καπηλικὰ, verè inepta & odiosa verba, è me-
dio tollenda prorsus omnia, vel in exilium
extrudenda iudicamus, vt apud Quados &
Marcomannos & Sarmatas inter cætera &
horrentia & stridentia frigore verba domici-
lium figant. Quorum vt genus vniuersum
melius cognoscatis, Agellium producam lib. *Agell. l.*
16. cap. 7. De Laberio loquitur: *Neque non ob-* *16. e. 7.*
soleta quoque & maculantia ex sordidiore vulgi v-
su ponit; quale est in Staminariis:

Tollet bonâ fide vos Orcus nudas in Catomium.

Et ELVTRIARE LINTEA, & LABANDRIA

E 5

dicit,

dicit, quæ ad lauandum sint data, & COICIOR,
inquit, in fullonicam.

Ecquid properas, ecquid præcurris CALDONIA?
Item in Restione, CALABARRIVNCVLOS di-
cit, quos vulgus Calabarriones.

Item in Compitalibus, MALAS MALAXAVI.

Item in Cacamemnone:

Hic est, inquit, ille GVRDVS, quem ego
Me abhinc duos menses ex Africâ
Venientem excepisse tibi narxavi.

Item in Mimo, qui inscribitur Naca, CIPPVM
dicit & OBBAM, & CAMELLIAM, & PI-
CTACIVM, & CAPITIVM. Præterea in Anna
Perenna, GVBERNIVM pro gubernatore, &
PLANVM pro sycophanta, & NANVM pro pu-
milionem dicit. Quanquam PLANVM pro syco-
phantâ M. quoque Cicero in oratione scriptum re-
liquit, quam pro Cluentio dixit. Atque item in
Mimo, qui Saturnalia inscriptus est, BOTVLVM
pro farcimine appellat, & HOMINEM LEVEN-
NAM, pro leui. Item in Necromantiâ COCIO-
NEM peruulgatè dicit, quem veteres ARVLATO-
REM dixere. Hæc vobis Agellius dedit, ex
quibus frustra nonnulla nimis acerbè casti-
gat, & planè enectâ cupit: non facilè tamen
obtinebit, vt planum prorsus interimat; Ci-
cero, vt fatetur, vsus est: aut obbam; Persius
sibi vindicias penes libertatè postulat. Nulli
tamen non satis hinc lucis, vt videre ne-
queat, quænam verba lege nostrâ proscri-
bantur.

bantur. Eadem, quæ Cicero proſcribit in *In Bruto*, dum vnum inſtar omnium exagitat. ^{to.}

Sifenna autem quaſi vſitati ſermonis emendator cum eſſe vellet, ne à Caio quidem Ruſcio deterreri potuit, quo minus inuſitatis verbis vteretur. Quidnam iſtuc eſt, inquit Brutus, aut quis iſte eſt C. Ruſcius? Et ille, Fuit accuſator, inquit, vetus, quo accuſante Chirtilium, Sifenna defendens dixit, quadam eius SPVTATILICA eſſe crimina. Tum C. Ruſcius, Circumuenior, inquit, iudices, niſi ſubuenitis. Sifenna, quid dicas neſcio; metuo inſidias. Sputatilica, quid hoc? ſputa quid ſit ſcio, Tilica neſcio. Maximiriſus. Sed ipſe tamen meus familiaris rectè putabat eſſe inuſitatè loqui. Diſplicuit hoc verbū; quia inuſitatum: addo; quia & ſordidum. Ita plerumque quod non illuſtrium virorum vſu nitescit, ſordes contrahit vel inter olidas officinas, vel inter priſcorum parietinas, & ruderata primorum illorum paſtoricię gentis hominum mapalia. Riſum hæc mouët. In ſimili cauſidico nō abſimile quid nar-

Agell. l. II. c. 7.

rat Agellius; quem quoniam ſemel arripui, necdum dimittere viſum eſt. Cōmodus enim huic loco occurrit; ſi quis alius: Roma nobis præſentibus, vetus celebratusq; homo in cauſis; ſed repentinā & quaſi tumultuariā doctrinā præditus, cū apud præſectū vr̄bis verba faceret, & dicere vellet, inopi quendā miſeroq; victu viuere, & ſurſureū panē eſitare, vinūq; eructū & fœtidū potare: Hic, inquit, eques Romanus APLVDAM edit, & FLOCES bibit.

bibit. Adspexerunt omnes qui aderant, alius alium, primò tristiores turbato & requirente vultu, quidnam illud vtriusque verbi foret. Post deinde, quasi nescio quid Thuscè aut Gallicè dixisset, vniuersi riserunt. Legerat autem ille *APLYDAM* veteres rusticos frumenti fursurem dixisse: idq̄, à Plauto in Comœdia (si ea Plauti est) quæ *Astraba* inscripta est, positum esse. Item *FLOCS* audierat prisca voce significare vini facem è vinaceis expressam: sicuti *FRACES* ex oleis. Idq̄, apud *Cecilium* è *πωλκμένοισ* legerat, eaq̄, sibi duo verba ad orationum ornamenta seruauerat. Hæc auctoris verba sunt: addit deinde & alterum non minùs lepidum facinus, quo caudidicus nescio quis feriò in re feriâ bouinator ter quater magnâ voce cùm in clamasset, à coronâ circumstantiùm explosus, & rudenti sibilo vexatus, vt Ciceronis vtar voce, iactans se & gestiens (mores agnosce nostrorum trossulorum) Nō enim *Lucilium*, inquit, legistis, qui tergiversatorem, Bouinatorem dicit. Addit *Agellius*: Est autem in *Lucilio* vndecimo versus hic:

Lucil.

Hic strigosus, bouinatorq̄, ore improbo durus.
 Quod olim cacoëthes, hoc & nuper & fan-
 nis & sarcasmi explodi meruit. An non prio-
 ri sæculo omnis illa secta ferruminatores vo-
 cati sunt, quòd *Hermolaus Barbarus* ver-
 bum illud frequentius vsurpasset? *Mollius*
 pro causâ & controuersiâ, pro re ac veritate
 satis clarè *Politianus* ad *Bartholomæum Sca-*
 lam:

Polit.

lam: Et tu mihi, inquit, superioribus diebus aperte dixisti, & abs te auditum mihi retulerunt, non placere genus scribendi meum: propterea, quod adscita nimium verba, & remota confecter: me quoque esse quendam (sic enim soletis dicere) ferruminatorem. Vox enim hac apud te significare iam diu coepit eum, qui verbis istis paulò minus vulgaris vteretur. Nam Hermolaum Barbarum, quasi per iocum, vocare Ferruminatorem soles, vt audio, quia verbum fortasse istud aliquoties ille vsurpauisset. Non impolitè quidem Politianus: atque vtinam tam ipse alios excusare verè potuisset, quàm remotus à grauiori noxâ & flagitio fuit! Demus sanè verbum illud Plinio notum, vel vnum aliquod minùs notum in aliorum societatem coire posse; cauendum tamen ne gregatim profana illa in sacra eloquentiæ adyta irrumpant: ne profana passim misceantur sacris, & omnis pessum eat orationis sanctimonia. Cui non tantùm exitium moliuntur illi tetrici absurdarum vocum amatores; verùm & illi, qui non ista quidem sectantur obscuriora, sed vilia, proiecta, protrita vel admittunt venientia, vel etiam verecundantia, si fas dicere, aut inuitant, aut inuita adesse cogunt. Iam omnino Politiani partibus faueo. Etenim si qua cuique obuia sunt, ea tantùm noster sermo recipiat, nullâ magis, quàm tabellionum linguâ vtetur. Præclare pro meâ & Politiani sententiâ Quintilianus: Constituen-

Quint.

dum

dum imprimis quid sit, quod consuetudinem vocemus. Quæ si ex eo, quod plures faciunt, nomen accipiat, periculosum dabit præceptum, non orationi modo, sed, quod maius est, vitæ. Vnde enim tantum boni, vt pluribus, quæ recta sunt, placeant? Igitur, vt velli, & comas in gradus frangere, & in balneis perpotare, quamlibet hæc inuaserint ciuitatem, non erit consuetudo: quia nihil horum caret reprehensione: at lauamus & tondemus & conuiuimus ex consuetudine. Sic in loquendo, non si quid vitiosè multis infederit, pro regula sermonis accipiendum est. Nam, vt transeam, quemadmodum vulgò imperiti loquuntur, tota sæpè theatra, & omnem circi turbam exclamasse barbarè scimus. Ergo consuetudinem sermonis vocabo consensum eruditorum: sicut viuendi, consensum bonorum. Quid iam illi, qui auctoritati suæ aliquid abrogatum arbitrantur, si quid studij in limandâ & perpoliendâ oratione positum ab ijs esse videatur? Dedecet nempe Theologos, Philosophosque sapientiæ grauiorisque scientiæ studiosos verba indagare, aucupari syllabas, & circa pigmenta ac fucum ceteraque aurium lenocinia tempus consumere: non inficior; sed rogatos velim, an augustissimam vtramuis scientiam, verba situ lenta, de Cloacinæ gremio, de sinu Stercutij (dabitis veniam: in tantis enim sordibus pudenter, sed integrè explicandis, quibus aliis vtar dictionibus non reperio) olida & fœtida non de-

de

deceatit? Nulla tanta rerum grauitas & dignitas est, quæ iurorem & pædorem orationis commendare possit. Præclarè Cicero: *Cic. l. 3. de Orat.*
Nam cum omnis ex re atque verbis constet oratio: neque verba sedem habere possunt, si rem subtraxeris: neque res lumen, si verba semoueris. Verum nimis à viâ digressus sum, ad eos veniamus, qui quod in omnibus reprehendunt, ac creberimis verberant conuitijs, ne ipsi quidem euitare possunt, aut volunt. ad barbaros inquam veniamus.

CAPVT X.

De verbis peregrinis & barbaris.

Restat denique, vt de verbis barbaris dicam pauca: neque enim multis opus. Quis tam barbarus, vt barbaris patrocinari velit? Irrumpunt tamen interdum, quantacunque industriâ vias omnes obsederint scriptores, irrumpunt, inquam, aut aliorum inopiâ in subsidium aduocantur. Itaque quod in oratione facillimum esse videtur, barbaris carere verbis, id factum est omnium difficillimum. nec quidquam in hac commentatione tam reformido, quàm hunc actum agere. Agam tamen, non velut in scenâ Roscius, quo spectante gestum facere,
 eius